

Bespreekpunten voor het overleg op 2 juni 2020 met het RIVM

Inleiding

- De volgende verkiezingen zijn gepland:
- Oktober 2020: de verkiezing voor de eilandsraad van Sint Eustatius
- 18 November 2020 : de herindelingsverkiezingen in het kader van de samenvoeging van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum en de splitsing van de gemeente Haaren.
- 17 maart 2021: de verkiezing van leden van de Tweede Kamer.
- De voorbereiding van deze verkiezing is al volop gaande.

Kerngegevens

- Bij de verkiezing van de Tweede Kamer zijn er tussen de 9.000 en 10.000 stemlokalen. In de meeste stemlokalen staan 3 stemhokjes. De gewone stemhokjes zijn 1 meter breed. Gemeenten hebben vaak ook een breder stemhokje (1,5 meter) voor kiezers die gebruik maken van een rolstoel
- Er kan gestemd worden van 7.30 uur tot 21.00 uur. Vanaf 21.00 uur worden de stembiljetten in de stemlokalen geteld. Dat duurt gemiddeld tussen de 2 á 3 uur.
- In elk stemlokaal houdt een stembureau zitting. Een stembureau bestaat uit minimaal 3 leden. In sommige gemeenten worden de leden van de stembureaus gedurende de dag afgelost.
- Bij het tellen worden de stembureauleden in sommige gemeenten bijgestaan door tellers. Het aantal tellers varieert.
- Gemeenten hebben meestal pas de middag of de avond voor de verkiezingsdag de beschikking over de stemlokalen. De inrichting van de stemlokalen moet dan plaatsvinden.
- Kiezers kunnen stemmen in elk willekeurig stembureau binnen de gemeente. Er is daarom niet te zeggen hoeveel kiezers in één stemlokaal kunnen stemmen. Een stembureau krijgt bij een Tweede Kamerverkiezing rond de 1.100 a 1.200 stemmen.

Bespreekpunten

1. Niemand kan voorspellen wat precies de situatie zal zijn in de periode november 2020-maart 2021. Tegelijk moeten de gemeenten ruim vantevoren weten met welke uitgangspunten ze bij de voorbereiding rekening moeten houden. Voor nu gaan we uit van de basismaatregelen die nu gelden: 1,5 meter afstand houden, handen schoonmaken, indien klachten thuisblijven. Deelt RIVM dat dit de maatregelen zijn waarmee we rekening moeten houden?
2. Welke voorzieningen beveelt het RIVM aan m.b.t.
  - 2.1 Hygiëne
    - Zowel bij het stemmen (potlood, stemhokje, etc) als bij het tellen van de stembiljetten (handelen van stembiljetten). In enkele gemeenten (en dan in 1 of enkele stemlokalen) wordt voor blinde en slechtziende kiezers een mal gebruikt met een geluidsbox. Zowel het stembureau als de kiezer moeten om de mal te gebruiken de mal en geluidsbox aanraken.
    - Bescherming van stembureauleden bij contacten met kiezers (die moeten stempas en id-bewijs tonen aan stembureau en krijgen een stembiljet van het stembureau).
    - Zijn mondkapjes, handschoenen, ed nodig voor de stembureauleden (en mogelijk de tellers)? Zou een afscheiding tussen kiezers en stembureau kunnen voorkomen dat het sde stembureauleden mondkapjes moeten dragen? Welke bescherming zou kunnen voorkomen dat de stembureauleden onderling ook 1,5 meter afstand van elkaar zouden moeten houden?
    - Moeten kiezers hun handen schoonmaken bij betreden stemlokaal (en bij vertrek?). Zo ja welke middelen beveelt het RIVM daarvoor aan?

- Bieden de wanden van de stemhokjes die worden gebruikt in de stemlokalen voldoende bescherming zodat kiezers in drie naast elkaar staande stemhokjes (van 1 meter breed) kunnen stemmen (in dat geval is er geen 1,5 meter afstand tussen kiezers).

2.2 Gezondheid

- Gemeenten zien op de dag van de verkiezing niet alle stembureauleden/tellers. Het is dus niet mogelijk voor de gemeenten om voordat de stemlokalen opengaan aan alle stembureauleden te vragen of ze ziekteverschijnselen hebben. Heeft de RIVM suggesties hoe hier mee om te gaan?
- Veel stembureauleden zijn 65 jaar of ouder en kunnen tot de risicogroep horen. Gemeenten kunnen uiteraard niet bepalen of er personen tussen zitten die tot de risicogroepen behoren (anders dan puur op basis van de leeftijd). Heeft het RIVM suggesties hoe hiermee om te gaan.
- Kwetsbare groepen: het kan zijn dat bewoners van zorginstellingen en wooncomplexen, of andere groepen wordt geadviseerd om zoveel mogelijk binnen te blijven, of dat er geen bezoek kan worden ontvangen. Hoe kijkt het RIVM naar het instellen van stembureaus binnen een zorginstelling (met bijv. zorgpersoneel), of naar het instellen van mobiele stembureaus die van de ene locatie naar de andere locatie worden verplaatst bij de ingang van een locatie (bijv. dmv een stemstraat in een tent).
- Beschikbaarheid stemlokalen: het kan zijn dat bepaalde locaties geen toestemming verlenen voor het gebruik van het stemlokaal indien de bestaande 'bewoners' ook aanwezig zijn (bijv. scholen). Ziet het RIVM mogelijkheden vanuit hygiënemaatregelen om deze locatie wel te gebruiken indien deze wel beschikbaar is voor de stemmingsdag (vanaf bijv. de avond voor de stemming tot de ochtend na de stemming).
- Kiezers met een fysieke beperking mogen geholpen worden bij het stemmen. Het stembureau mag die hulp geven, een kiezer mag ook iemand daarvoor meenemen. Bij het geven van hulp kan de 1,5 meter afstand niet worden aangehouden. Wat beveelt het RIVM aan voor deze situaties?